

URANI AL MONTSENY

1

Aquell dia de juliol a primera hora de la tarda era especialment xafogós. Tot i trobar-se ben endins de la muntanya, entre coll Formic i el pla de la Calma, la vivenda d'en Roger, una petita casa de fusta que al mateix temps feia de posició avançada dels Guàrdies Forestals, suportava malament la calor.

Endormiscat i estirat tant llarg com era al vell sofà del petit saló, amb la seva camisa verda espitregada i pantalons curts de color negre ben descordats, al mig de la ronquera, l'home va deixar anar un rot llarg i sorollós.

En Wild, el seu vell pastor alemany, company de rondes durant més de quinze anys, va obrir un ull per contemplar el seu amo, mentre deixava anar un gemec.

- No pateixis xato, que d'aquesta me'n sortiré –les paraules dirigides a l'animal, enlloc de tranquil·litzar-lo, van fer la impressió que encara el posaven més nerviós.

L'allioli amb què havia adornat les patates fregides del dinar no semblava que haguessin fet gaire bona amistat amb el seu estómac, agredit un cop i un altre amb una gran varietat de viandes, quasi totes apocalíptiques.

En Roger Pla, cap dels Guàrdies Forestals, etern solitari, no tenia gaire cura del seu estómac. Bé, no tenia gaire cura del seu estómac ni dels seus pulmons, si ens paràvem a observar aquell vell cendrer de vidre curull de cues de caliquenyo, que emplenaven el recinte d'una flaire més aviat repel·lent.

Per acabar d'adobar-ho, les darreres nits havien estat d'aquelles de no dormir, de les que et despertes cansat i amb un regust amarg a la boca.

Quan ja estava agafant el son altra vegada, el xerric del telèfon sense fils que sempre tenia a l'abast de la mà el va espavilar de nou.

- Sí, digui...
- Roger, sóc en Narcís.
- Ah, bona tarda Sr. Alcalde –en Roger es va acabar de despertar de cop i va procurar treure's de la veu aquella ronquera persistent. Vostè dirà.
- Escolta...ha tornat a passar. Ara mateix estic pujant cap a la mina amb els municipals.
- En vint minuts sóc allà.

2

Mentre el LandRover d'en Roger arribava al lloc, ja va poder observar que era el darrer de la colla. Els llums blaus dels cotxes dels Mossos, juntament amb els de la policia del poble, es barrejaven amb els ataronjats de les ambulàncies, tots ells dispersos a l'esplanada davant de les oficines de l'empresa explotadora.

Més a l'esquerra cap al fons, es podia sentir la remor de la maquinària que bombejava l'aigua de la Tordera, cap a les entranyes de la terra, per mirar d'arrencar-li els seus tresors.

Ell hi havia mostrat el seu rebuig des del primer dia, a aquella explotació minera de fractura hidràulica (coneguda popularment com a *fracking*) destinada, segons semblava, a buidar una gran bossa de gas i petroli que hi havia uns centenars de metres més avall, dins del subsòl d'aquella terra verda i generosa. Hi havia mostrat el seu rebuig i la seva oposició una i un altra vegada, però al final els seus esforços i els d'uns quants milers de veïns més havien resultat inútils. Alguns deien (i el Sr. Alcalde el primer) que allò representaria una

riquesa extraordinària per a la zona i els seus habitants, però ell de moment sols veia una desfeta del bosc i una agressió continuada als corrents subterranis del riu.

Tan bon punt posà el peu a terra, va poder observar com en Narcís Marçal, el seu "amic" alcalde, i Mr.Curtis, màxim responsable d'Advanced Hidraulic's, l'empresa canadenc responsable de la mina, se li apropaven a pas lleuger. En el mateix moment que arribaven al seu costat, una de les ambulàncies sortia en silenci en direcció a la carretera que la portaria cap a ciutat. De ben segur que allà dins hi anava la causa de tot aquell enrenou.

En Wild, que sempre acompanyava el seu amo, també havia sortit, però en comprovar les dues figures que s'acostaven, tornà enrere amb el cap cot i la cua entre les cames, per cercar refugi sota el vehicle.

La salutació va ser més aviat freda.

- Bona tarda, Roger.
- Buenasstargdes,ofissial...

L'accent d'aquell home continuava essent un embolic. En Samuel Curtis, canadenc del nord, alt i eixut com una canya, feia més d'un any que vivia allà i des del primer moment la sintonia entre ell i el guàrdia, havia estat més aviat minsa, per no dir nul·la.

- Bona tarda, senyors.
- Roger, tenim una altra víctima... –l'alcalde , un home baix i grassonet de pell clara, tenia el rostre vermell de tant eixugar-se el suor amb un mocador xop i rebregat-. L'ambulància se'l acaba d'emportar.
- Sí, ja m'ho he imaginat pel que m'ha dit abans per telèfon. És un assumpte greu, sens dubte. Sabem com ha estat aquest cop?
- Igual que en la otrgga ocassión...- en Curtis havia pres la paraula- ... el tipoegstamuercto como consecuenssia de las herridas de lo que parece un animal salvaje.
- Sí, com l'altre dia...-continuà totalment excitat l'alcalde-.Senyals de terribles mossegades i talls, com si fossin les urpes d'un animal poderós i molt agressiu. Tal vegada un llop o... un ós.
- Un llop o un ós? Sr. Alcalde, fa dècades que no hi ha animals d'aquests al Montseny -"malauradament", va pensar en Roger-. No ha estat un animal salvatge, li ho puc assegurar.
- Llavors, què? És evident que algú o alguna cosa és el causant de la mort d'en...
- Ferran Camps. Nuesstro ingenierro de seguridad ... –va tornar a interrompre el canadenc, visiblement nerviós- .Sindudausstet lo conossia.

En Roger guardà silenci. En Ferran Camps era veí d'un dels pobles de les rodalies. Nascut allà, treballava d'enginyer a l'explotació minera. De fet, feia uns dies havien tingut una conversa no gaire amistosa sobre el procediment que feien servir per llençar un altre cop al riu les aigües recuperades. En Ferran Camps, renoi, pobre home.

El silenci, sols trencat pel soroll continu de les bombes i la remor dels corrents d'aigua, va ser interromput pel canadenc.

- Vamos a mi oficina. Creo que hemos de hablar...

3

Un instant després, els tres homes es van asseure al voltant d'una taula rodona, dins de l'edifici d'oficines. En Sam Curtis tenia, com sempre, una ampolla de gínger a les mans i l'alcalde no parava de servir-se got rere got d'una ampolla d'aigua gelada. En Roger havia rebutjat qualsevol oferiment.

- Mira, Roger...– va començar a enraonar l'alcalde- ... abans he estat parlant amb Mister Curtis i caldria tenir en compte un fet important en aquestes dues morts violentes que han succeït en els darrers dies. Les víctimes eren gent d'aquí, de les contrades. Aquesta bèstia o el que sigui no ha atacat cap dels tècnics o treballadors estrangers que la Advanced té aquí. Tots dos eren veïns.
- Efectivament, senyor alcalde. Primer en Pere Esteve, propietari dels terrenys on s'ha instal·lat la explotació, i l'altre el malaurat Ferran...
- Mister Curtis està convençut que això és per alguna cosa en concret i m'ha insistit que ens hauries d'ajudar. Bé, de fet, ell pensa que tu en saps alguna cosa més, de tot plegat...

En sentir allò, en Roger aixecà la vista i clavà els seus ulls directament en el rostre del nord-americà.

- Si Mister Curtis m'ha de dir alguna cosa, preferiria que me la digués ell. –En veure que l'altre callava, va continuar parlant- .No toleraré aquesta mena d'insinuacions de ningú. He mostrat sempre el meu rebuig a tot aquest merder que han muntat al mig de la nostra muntanya. No m'agrada gens que per extreure gas o petroli de l'interior de la terra s'hagi de malmenar el riu, però...
- Oil and gas? –en Curtis el va interrompre i girà el rostre vers l'alcalde- ...Haven't you told anything to this...?¹
- No, todavía no, pero lo haré, no se preocupe.

Tot seguit el canadenc va fer un gest de contrarietat amb el cap i s'aixecà de la taula.

¹ Es que encara no li ha dit res a aquest...?

- He de volver al posso... tengo trabajo. Pueden quedarse a disfrutar del aire acondicionado tanto como deseen.

Dit això, s'encaminà cap a la porta i va sortir d'una revolada.

4

Hores més tard el cotxe dels Forestals s'encaminava cap a la sortida de la zona minera. A dins en Roger Pla i en Narcís Marçal restaven en silenci ocupant els seients del davant, mentre en "Wild" restava recargolat al seient del darrera. Els municipals feia molta estona que havien marxat quan l'autoritat municipal els hi havia expressat la seva intenció de que marxaria acompanyant al guàrdia de muntanya.

Ja era negra nit i una lluna plena, rodona com un pa, pintava de plata els recons de la bosquíria.

Fins al cap d'alguns minuts, en Roger no va obrir la boca.

- Què està passant, senyor alcalde?
- Què vols dir? No t'entenc, ara.
- Va, home. Per què no parlem clar? El meu anglès no és de Cambridge, però no sóc un analfabet.

El silenci, sols trencat pel soroll del potent motor i el colpeix dels amortidors sobre el sender de terra dura, es tornà a apoderar de l'interior de l'habitacle. Des del seient posterior, el gos va obrir un ull en senyal d'alarma.

- Tal vegada tinguis raó. Tant bon moment és ara com qualsevol altre.
- I doncs...?

El batlle va tornar a callar per uns instants, cercant les paraules més adients.

- El *fracking* del pla de la Calma... l'explotació dels canadencs, no és en realitat...-la frase es va tornar a interrompre.
- Vol acabar d'una vegada, home de Déu?
- ... no és en realitat una explotació d'hidrocarburs, sinó d'urani.

El xerric dels frens i el terrabastall de tots els estris del darrere tombant cap un costat i altre del vehicle ressonaren amb força entre les ombres. Els animals nocturns, espantats per l'escàndol, començaren a moure's entre fulles i branques. Agafat per sorpresa amb aquell cop de volant, en Wild va anar a parar a terra.

Al cap d'un moment la pols aixecada per la frenada, encara es movia com boira d'hivern; el tot terreny havia quedat totalment travessat sobre el sender i els seus fars obrien un camí brillant contra el sotabosc pel qual es movien milers de petites criatures voladores.

- Urani! M'està dient que estan fent un *fracking* per extreure urani al mig del Montseny? -l'altre restava arrambat contra la porta del seu costat, amb cara d'espant- Per tots els sants, és que s'han begut l'enteniment?
- No és el que sembla, t'ho puc ben assegurar...
- I com m'ho pot assegurar, si es pot saber?
- He vist tot l'estudi i l'he fet comprovar per especialistes independents. El mineral que es traurà d'aquí és de molt baixa concentració. No hi ha cap perill de radiació perillosa. De fet, és una explotació mes innòcua per la terra que la del gas o el petroli, ja que el producte és un material sòlid molt més controlable.
- I qui més ho sap, això?
- Bé, de fet l'explotació s'ha demanat per a hidrocarburs, però els de l'Advanced Hydraulics sempre han tingut constància de l'existència d'urani, aquí. Ara que ja n'han extret les primeres mostres, tornarem a negociar els permisos...
- I vostè creu que els hi donaran, senyor alcalde? Si és per mi, li puc ben assegurar que...
- Escolta'm bé, si us plau... -l'altre el va interrompre. Per primera vegada semblava disposat a prendre la iniciativa-... això és un canvi total per al territori. Els municipis propers es faran d'or i et puc assegurar que d'aquest bé de Déu, en gaudiran tots els veïns. La gent no passarà mai més neguit per la feina. Tan sols et demano que pensis una mica abans de prendre qualsevol decisió. Estic autoritzat...
- Vostè està autoritzat? Autoritzat a què?
- Estic autoritzat, sí. Estic autoritzat a fer d'intermediari. L'explotadora de la mina, concretament en Curtis, m'ha dit que si ens ajudes a resoldre aquest assumpte de la bèstia o el que sigui... si mostres el teu suport als treballs que estan portant a terme... et gratificaran generosament.
- I què vol dir això?
- En aquest cas, generosament és un terme que es podria valorar en cinc... cinc milions d'euros, és clar.

En escoltar aquelles paraules, un rampell va sacsejar l'espina d'en Roger. Cinc milions d'euros... què dimoni es podria arribar a fer amb una quantitat com aquella? Sense dir res, el forestal va posar en marxa el vehicle i va maniobrar per tornar-lo al mig del camí. Al cap d'un moment ja anaven muntanya avall.

- M'ha dit que es tractava d'una activitat sense risc de radiació. M'ho pot demostrar senyor alcalde?

En escoltar aquelles paraules, en Narcís Marçal sabia que acabava de guanyar la batalla.

- I tant, quan vulguis. Tot està dalt de les oficines d'en Sam.
- Be, m'ho pensaré... i ara el portaré a casa.
- D'acord amic meu, d'acord.

En aquell precís moment que el cotxe acabava d'arribar a la cruïlla amb la carretera asfaltada es va sentir molt proper el penetrant crit d'una òliba. En sentir-lo, en Wild va deixar anar un dels seus gemecs característics.

- És molt poruc el teu gos, no et sembla Roger?

5

Poc després, en Roger Pla, tornava a estar ben esclafat al sofà del saló de casa seva. La llum de la Lluna es reflectia en el got de vidre, ple de conyac, que tenia a la mà. Davant seu sobre la taula del mig, al costat d'una burilla de caliquenyo encara fumejant, hi havia el telèfon.

Cinc milions. Un bon motiu per fer qualsevol cosa.

Prengué una llarga glopada del licor sec i olorós, mentre es tornava a posar còmode. Potser aquells cinc milions eren el seu preu... aquell preu que mai ningú li havia ofert. Sí, aquelles eren coses que passaven un sol cop a la vida. Amb calma, sense precipitacions, va deixar el got damunt la taula i després despenjà l'auricular.

Un cop marcat el número que volia, una veu li va contestar a l'altre costat:

- Digui...
- Bona nit senyor alcalde. Crec que estic molt a prop de considerar la seva proposta.
- Magnífic, Roger! Li garanteixo que no se'n penedirà.
- Tant sols volia demanar-li una cosa.
- I tant, de que es tracta?
- Vull comprovar personalment que no hi hagi risc. Vull tenir la garantia que la explotació no comporta perjudicis afegits.
- Per descomptat, Roger, per descomptat. Demà al matí...
- No, demà al matí no, ara.
- Ara?
- Sí, ara mateix. Sobretot el que vull és discreció, i aquesta és la millor hora. A més, si espero massa a convence'm del que vull fer, encara sóc capaç de fer-me enrere. Necessito estar segur, ja. No és possible en aquest moment?
- Sí, és clar que sí. Jo tinc les claus de les oficines de la mina i ...
- Ens veiem allà en una mitja hora.

Amb la seva mà dreta en Roger va penjar el telèfon. Al terra davant seu, els ulls del gos, estranyament immòbils clavats en el seu rostre, reflectien la llum de la lluna.

Llavors, el telèfon va caure a terra, es va fer bocins i la tauleta central fou projectada amb una força brutal contra la paret. Un instant després la porta s'obria i una ombra enorme sortia a l'exterior. Encara no havia donat dos passos quan s'escoltà un udol terrible que es va anar perdent muntanya amunt. La criatura havia tornat.

Dins de la casa, una vella camisa verda i un pantaló curt de color negre, restaven llençats, en un racó.

Ramon Gasch i Pou

Juliol de 2013